Jüdische Pester Zeitung.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייםאל וואכענטליך
פֿאנטאג, מיטטוואך אונד פֿרייטאג
אונד קאָסטעט

פֿיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. קר. ע. וו.
פֿיערטעליעהר-2 גולד.50 קר. ע. וו.

פֿיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד 50 קר. ע. וו.
פֿיערטעליעהר׳ 2 גולד.75 קר. ע. וו.

ייִדישע
פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן
אונד דער פרענומעראציאָנס-בעטראָ
בעגינט מיט דעם טעטפֿאנגע דעם
קידשען בלאַטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ׳ 29,
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראצי-
אָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

Nr 30, פֿינפֿצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, פֿרייטאג ל׳ אדר א׳ ה.תרמ"ג. — Pest, den 9 März 1883.

פּאָליטישע איבערזיכט.

אין לעטצטערער צייט האבען ווירר ווידער
פֿאַן איינינגען לעזערן דאריבער פֿאָרוואירפֿע ערהאל-
טען, דאס זיך יעטצט אונזער יידישעס בלאטט,
וועלכעס דאָך אויך איין פּאָליטישעס בלאטט איזט,
מייסטענס מיט יידישען אנגעלעגענהייטען, ניכט
אבער מיט פּאָליטיק בעפֿאססע. דיא פֿאָרוואירפֿע
זינד אבער גאנץ אונד גאר אונגערעכט, דענן וואָ
ניכטס איזט, האט זעלבסט דער קאיזער דאס רעכט
פֿערלאָרען, אונד וואָ ניכטס פֿאָן פּאליטישער וויכ-
טיגקייט פֿאָרליעגט, דארף אויך קיין רעדאקטער,
דער זיינע לעזער ניכט בעליגען וויל, פּאָליטיק
מאכען. —

אין לעטצטערער צייט איזט עבען זאָוואָהל
אין דער איננערען, אלס אין דער אויסווערטיגען פּאָ-
ליטיק איין שטיללשטאנד איינגעטרעטען. וויר זינד
אויך פֿראָה, דאס עס יעטצט מיט דען יודען-העט-
צערייען, דיא שאָן צו לאנגע דיא אויפֿמערקזאם-
קייט אללער וועלט אויף זיך לענקטען, גאָטטלאָב
שטיללע געוואָרדען. דיא טיסאָ-עסלארער אנגעלע-
גענהייט ווירד לייט פֿערזיכערונג אונזערער רעגיע-
רינג אויך באלד צום אבשליססע געלאנגען, אונד
זאָמיט האָפֿפֿען וויר, דאס דער גאנצע שפּעקטאקעל
באלד איין ענדע גענומען ווירד.

אים אונגארישען רייכסטאגע ווירד זייט מעה-
רערען טאגען דאס נייע געזעטץ איבער רעאל-
אונד גימנאזיאל-שולען פֿערהאנדעלט. — אונד עבען
דא צייגט עס זיך, דאס אונגארן נאָך אנדערע זאָר-
גען האט, אלס דיא יודענפֿראגע. דיא דייטשען איינ-
וואָהנער, אונד נאמענטליך דיא זאכסען אין זיעבענ-
בירגען, שרייען, דאס מאן זיא הינבאיים אונד גע-
וואלטזאם „מאדיאריזירען" אונד איהרע מוטטער-
שפּראכע ערדריקען וויל. דיא פּראָטעסטאנטען
שרייען, דאס אין אללען שולען נור ראמיש-
קאטהאָלישער גייסט הערשע אונד דאס מאן דיא
רעפֿאָרמירטען, פּראָטעסטאנטען אונד קאלוויינער
פֿערניכטען וויל. דיא ראָמיש-קאטהאָלישען וויע-
דער ערהעבען איינע ענטגעגענגעזעטצטע קלאגע,
דאס יעטצט אללעס פּראָטעסטאנטיש געוואָרדען,
דאס דיא מייסטען פּראָפֿעססאָרען פּראָטעסטאנטען
זינד אונד דאס אללעס ניכט נור „פֿער-יודעלט",
זאנדערן אויך „פֿער-לוטהערט" ווירד. — אונד זאָ
ווירד נון זייט איינינגען טאגען אים רייכסטאגע אי-
בער דאס שולגעזעטץ פֿאָרט-דעבאטטירט, וואס פֿיר
אונזערע לעזער פֿאָן גאר קיינעם אינטערעססע איזט.

אין דער פֿאָרגעסטריגען רייכסטאגס-זיטצונג
היעלט אויך מיניסטער-פּרעזידענט טיסאָ אין דער
שול-אנגעלעגענהייט איינע גראָסע רעדע, אין וועל-
כער ער דיא קלאגען דער זאכסען אונד פּראָטעס-
טאנטען אלס אונגערעכט בעצייכנעטע. טיסאָ זאג-
טע אונטער אנדערעם: „דער שטאאט וויל בלאָס
גוטע שולען האבען אונד בעהאלט זיך דאהער דאס
אויפֿזיכטס-רעכט איבער דיעזעלבען פֿאָר. מאן וויל
קיינען רעליגיאָנס-צוואנג אויסאיבען; מאגען דיא
פּראָפֿעססאָרען וועלכער רעליגיאָן אימטער אנגע-
האָרען, נור מיססען זיא טיכטיג איהרער אויפֿגאבע
געוואכסען זיין; איך גלייבע, דאס אין לעטצטערער
צייט דיא גלייכהייט דער קאָנפֿעססיאָנען בעדייטענ-
דע פֿאָרשריטטע געמאכט. דיא פּראָטעסטאנטען
האבען יעטצט ניכט צו קלאגען; זיא ווערדען דורכ-
אויס ניכט הינטאנגעזעטצט. מאן זעהע זיך נור היער
אים הויזע אום: דריי פּרעזידענטען דעם אונטער-
הויזעס אונד דריי מיטגליעדער דער רעגיערונג זינד
פּראָטעסטאנטען. דאס נייע שול-געזעטץ ווירד, וויא

עס זיך מיט דער צייט צייגען דירפֿטע, דען פּראָ-
טעסטאנטען ניכט שאדען!"

נון, וואס גיבטס נייעס אין דער אויסווערטיגען
פּאָליטיק? — ניכטס! — מיט דיעזעם וואָרטע איזט
אללעס געזאגט. אין רוסלאנד בערייטעט מאן זיך
צור קאיזער-קראָנונג פֿאָר — אונד אויך דיא ניהי-
ליסטען מאכען איהרע מאָרדערישען פֿאָרבערייטונ-
גען. — אויך אין ענגלאנד איזט זייט דער בעענדי-
גונג דעס קריעגעס אין עגיפּטען שטיללע געוואָרדען.
אין איהרער לעטצטהין געהאלטענען טהראָנרעדע
פֿערזיכערטע דיא ענגלישע קאָניגין, דאס זיא מיט
דען איבריגען אייראָפּעאישען גראָסמעכטען אויף
פֿריעדליכסטעם אונד פֿריינדשאַפֿטליכסטעם פֿוסע
שטעהע. — אין פֿראנקרייך ווירד פֿיעל אין „מיניס-
טער-וועכסעל" געשפּיעלט, דיא מיניסטער דאנקען
אב, נייע מיניסטער ווערדען ערנאננט, אבער אויך
דיא נייען אונד נייעסטען מיניסטער קאָננען דיא
אויפֿגערעגטען געמיטהער ניכט בעשוויכטיגען. דאס
אויפֿטרעטען דעם פּרינצען יעראָמע נאפּאָלעאָן וואר
נור בלאָס איין שלאג אינ'ס וואססער, וואָדורך פֿיר
קורצע צייט איינע וועללען-בעוועגונג ענטשטאנד,
וועלכע אבער באלד ווידער פֿערשוואנד. פֿיעלע
פֿראנצאָזען זינד וואָהל מיט דער געגענווערטיגען
רעפּובליק אונצופֿריעדען, וויססען אבער ניכט, ווער
אייגענטליך אן דיא שפּיטצע דער פֿראנצאָזישען רע-
גיערונג קאָממען זאָלל. עס זינד זאָפֿיעלע באָנאַ-
פּארטיסטען, בורבאָניסטען אונד אָרלעאַניסטען,
דאס זיך דיעזע גראָסען פּארטייען ניע אונד נימער
דאראין איינינגען קאָננען, ווער אייגענטליך פֿאָן דען
דריי רעגענטען-הייזערן דער קינפֿטיגע בעהערר-
שער פֿראנקרייכס ווערדען זאָלל. אונד זאָ ווירד אין
פֿראנקרייך פֿיעל לערם אום ניכטס געמאכט, דענן
אללעס בלייבט פֿאָרלייפֿיג ביים אלטען. — בעלגיען,
שפּאניען אונד איטאליען האבען יעטצט ווידער
מיט דען רעפּובליקאנערן צו טהון, וועלכע אין
בעלגיען אונד אין שפּאניען דען נאמען „אנארכיס-
טען" אונד אין איטאליען דען נאמען „אירריידענ-
טיסטען" פֿיהרען. — וואס ענדליך דיא טירקייא בע-
טריפֿפֿט, זאָ ווירד זיא יעטצט פֿאָרלייפֿיג אין רוהע
געלאססען; רוסלאנד נימט איהר געגענאיבער
איינע צו-וואַרטענדע שטעללונג איין, דענן זיא ווירד
פֿערמאָגע איהרער שלעכטען ווירטהשאַפֿט אויך פֿאָן
זעלבער צערפֿאללען.

עס איזט אלזאָ זאָ ציעמליך ווידער דיא אלטע
פּאָליטיק, נייעס ליעגט ניכט פֿאָר.

דיא גראָסען פּאָליטישען טאגעבלעטטער בע-
שעפֿטיגען זיך יעטצט מייסטענס מיט דער אבדאנ-
קונג דעס דייטשען קריעגס-מיניסטערס קאמעקע.
דיא פּרייסישע ארמעע איזט אין דען לעטצטערען
יאהרען איינע דער בעדייטענדסטען אין אייראָפּא
געוואָרדען, וועסהאלב אויך דער ריקטריטט דיעזעס
קריעגס-מיניסטערס פֿאָן בעדייטונג איזט. גענעראל
פֿאָן קאמעקע וואר איינער דער טיכטיגסטען קריעגס-
פֿיהרער. —

נאָך בעדייטענדער איזט דער גרונד, ווארום
קאמעקע אייגענטליך צוריקגעטרעטען. דיא מילי-
טער-פּארטייא אין דייטשלאנד פֿערלאנגטע איינע
פֿערמעהרונג דער קאנאָנען; זיא זאגטע: „פֿראנק-
רייך האט 2622, רוסלאנד האט גאר אן דער וועסט-
גרענצע אלליין 3226 אונד דייטשלאנד האט נור
2040 קאנאָנען. (וויר אין עסטערייך-אונגארן האבען
נור 1540.) דייטשלאנד מוס דאהער דיא אנצאהל
זיינער קאנאָנען פֿערמעהרען. קאמעקע אבער
וואָללטע פֿאָן דיעזער קאנאָנען-פֿערמעהרונג ניכטס
וויססען, אינדעם ער אויף דיא נעבענזעכליכע בע-
דייטונג דער קאנאָנען הינגעוויעזען אונד געצייגט,
דאס דיא דייטשע ארמעע אים יאהרע 1870 טראָטץ
דער וועניגען קאנאָנען דעננאָך איינען גראָסען זיעג
געגען פֿראנקרייך ערוננגען. — קאמעקע זאגטע:
„דיא פֿיעלען קאנאָנען ערשווערען דיא בעוועגליכקייט
דער ארמעע אונד מאכען דען קריעגסגאנג שווער-
פֿעללינ!" —

צום נייען דייטשען קריעגס-מיניסטער זאָלל
דער גענעראל פֿאָן בלומענטהאל ערנאננט ווערדען.
דיעזע ערנעננונג בלומענטהאלס צום קריעגס-
מיניסטער ווירד אין דייטשלאנד זאָ געדייטעט, דאס
נון שאָן דער דייטשע קראָנפּרינץ צום גראָסערען
איינפֿלוסע אין דער רעגיערונג געלאנגט, דענן גע-
נעראל בלומענטהאל שטאנד ביז יעטצט ביים קאי-
זער ווילהעלם ניכט אין גנאדע, ערפֿרייטע זיך אבער
דער גונסט דעס קראָנפּרינצען. דיעזער גענעראל
פֿאָן בלומענטהאל וואר עס אויך, דער אים קריעגע
געגען עסטערייך-אונגארן אים יאהרע 1866 אין
דער שלאכט ביי קאָניגגרעטץ דען זיעג ערריני-
גען, אונד ער וואר עס אויך, וועלכער אים יאהרע
1870 דען מארש נאָך סעדאן אונד דיא געפֿאנגענ-
נאהמע נאפּאָלעאָנס III דורכזעטצטע. — אין דער
שפּיטצע דער דייטשען ארמעע שטעהט אלזאָ יעטצט
איין נייער, טיכטיגער קריעגס-לייטער, וועלכער פֿיר
דיא ווייטערע פֿערגראָסערונג דער דייטשען ארמעע-
מאכט ארבייטען ווירד.

דאס איזט דאס גאנצע, וואס זיך הייטע איבער
פּאָליטיק איבערהויפּט שרייבען לאָסט!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (120 יודען אין פאלאסטינא
ניכט צוגעלאססען.) דאס געסטריגע
אבענד-בלאטט דעס „פעסטער לאָיד" שרייבט:
„הייטע, וויא אויך אין דעם געבילדעטען אייראָפּא
דער רעליגיאָנס-האס אימטער מעהר צונימטט אונד
דיא געמיטהער בעהערשט, קאנן עס געווים
גאר ניכט וואונדערן, דאס אין דער ווילדען אזיא-
טישען טירקייא, נאמענטליך אבער אין פאלעסטינא
אונד סיריען אונטער דען מאָהאמעדאנערן איינע
העפֿטיגע גערעססיגקייט געגען כריסטען אונד יודען זיך
קונד גיבט. פֿאָר קורצעם יאידען פּראָטעסטאנטי-
שע גייסטליכע אויף אָפֿפֿענטליכער שטראסע פֿאָן
דען מאָהאמעדאנערן פֿערשפּאָטטעט אונד ארג
מיסהאנדעלט. נאָך טרויריגער איזט עס אים דיא
יודען בעשטעללט, דיא נאָך פאלעסטינא וואנדערן
וואָללען. דער האפֿען ווירד פֿאָר דיעזען פֿאָרמליך
אבגעשפּערט, אונד קיין יודע דארף דאס שיף
פֿערלאססען, אים אנס לאנד צו טרעטען. פֿאָר איי-
נינגען וואָכען לאנגטע איין אייראָפּעאישעס שיף
ביים האפֿען פֿאָן כאיפֿא אן, אויף וועלכעם 120 יודען
זיך בעפֿאנדען, וועלכע טהיילס מיט ענגלישען,
טהיילס ווידער מיט עסטערייך-אונגארישען פּאס-
סען פֿערזעהען וואָרען. אלס דיעזע אנס לאנד גע-
הען וואָללטען, ווארדען זיא היעפֿאָן דורך אנווענ-
דונג פֿאָן געוואלט אבגעהאלטען. דער ענגלישע וויצע-
קאָנזול אין כאיפֿא טראט ענערגיש אויף געגען
דיעזע אונגערעכטיגקייט אונד צוואר אום זאָ נאכ-
דריקליכער, אלס, וויא בערייטס ערוועהנט, מעה-
רערע דיעזער יידישען אנקאָממלינגע ענגלישע
אונטערטהאנען ווארען, דאָך אָהנע ערפֿאָלג. דער
אָרטסריכטער פֿאָן כאיפֿא ערקלערטע גאנץ ענט-
שיעדען, דאס ער עס אום קיינען פּרייז דולדע, דאס
אויך נור איין יודע אנס לאנד קאָממע, אונד דאס

ליעפֿערטע יעטצט דענן אויך דאס געווינשטע רעזולטאט. דער לייכנאם ווערטהיימערס ווארדע אים קעללער, עטווא פֿיער שוה טיעף אים ערד-באָדען, איינגעפֿונדען. דער לייכנאם האטטע זעלבסט נאָך דען הוט אם קאָפּפֿע. אויך דיא אוהר אונד דיא רינגע ווארדען אם לייכנאמע פֿאָרגעפֿונדען. — דיא אַרצטליכע אונטערזוכונג ערגאב, דאס דער אונגליקליכע מיט איינער האקע, אם קאָפּפֿע ערשלאגען, אונד אויך נאָך ערווירגט ווארדע. יאקאָב גאָטץ בעפֿינדעט זיך נון ווידער אין דען הענדען דעס געריכטעס. דיא פֿרויא דעס גאָטץ, דיא אן דעם מאָרדע געוויס בעטהייליגט וואר, ענטצאָג זיך דער שטראפֿע, אינדעם זיא זיך אין דער נאכט פֿאָר בעגינן דער אונטערזוכונג ערהענגטע."— נון זאָללטען דיא דייטשען אנטי-סעמיטען דאָך פֿערשטוממען. זאָלכע פֿערברעכען האָט מאן וואָהל דאָך פֿאָן קיינעם "סעמיטען", זאָנדערן עבען נור פֿאָן זאָלכען לייטען, וועלכע דיא יודען האססען, ווייל זיא דענזעלבען דאס איהנען צוקאָממענדע געלד ניכט צוריקצאהלען וואָללען. היערין שטעקט יא דער גאנצע האס דער אנטי-סעמיטען, וועלכע צומייסט אויס פֿערקאָממענען מענשען בעשטעהען, דיא ביז איבער דען האלז אין שולדען שטעקען. דיעזע לייטע שטעללען זיך נאָך אונד נאָך אלס מענשען-מאָרדער אונד בראנדשטיפֿטער הערויס!

* (דער רויבמאָרדער האטאש.) דער בעקאננטליך אים נאָוועמבער פֿאָריגען יאהרעס אין איינעם אָרטע ביי גראָס-קאנישא איינען יידישען ווירטהסהייזער ערמאָרדעט אונד נאָך אן דעמזעלבען טאגע איינען פֿודרמאנן ערשאָס, אום מיט הילפֿע פֿאָן פֿפֿערדע אונד וואגען שנעלל דאפֿאָנצוקאָממען, בעפֿאנד זיך, דא ער אויך פֿאָם מיליטער דעזערטירט וואר, זייט יענער צייט אים קערקער דעס היעזיגען זאָגענאנטען ניי-געביידעס. פֿאָרגעסטערן אבענדס אום 7 אוהר מאכטע דער פֿאָר דעם קערקער אויפֿגעשטעללטע וואכטפּאָסטען דיא בעמערקונג, דאס האטאש ענטפֿלאָהען זייא. דיא קעטטען לאגען אין זיינער צעללע אויף דעם ערדבאָדען. דיא געזאממטע פּאָליציי דער הויפּטשטאדט איזט אין בעוועגונג געזעטצט וואָרדען, אום דיעזען דאָפּפעל-רויבמאָרדער צו ערהאשען. דאָך קאָננטע ביז צור שטונדע קיינע שפּור דעם פֿליכטלינגס ענטדעקט ווערדען.

* (איין ברעננענדער אייזענבאהנוואגאָן.) אין דעם נאָך גראָסוואַרדיין פֿאָהרענדען אייזענבאהנצוגע געריעטה פֿאָריגען פֿרייטאג נאכמיטטאגס אין וואגאָן איינער דער שטאציאָן סאָלנאָק אין בראנד. אין פֿאָלגע וואר נעמליך אים דער הייצ-ראָהרע הערויסגעשפּרונגען אונד האטטע דען פֿוסבאָדען דעס וואגאָנס ערגריפֿפֿען. דיא צווייא רייזענדען, דיא העררען שמידעל אונד שטיינער, דיא אין איינעם "קופּע" זאסען, בעמערקטען וואָהל זאָגלייך דאס פֿייער, דאָך וואר דער ליפֿטצוג זאָ שטארק, דאס זיא ניכט אים שטאנדע וואָרען, דאסזעלבע רעכטצייטיג צו אונטערדריקען. זיא אָפֿפֿנעטען נון דיא פֿענסטער אונד שריען אום הילפֿע. דאָך פֿערגעבענס, דא דער קאָנדוקטאָר וועגען דעם ראססעלן דעס צוגעס אונד דעם העפֿטיגען שטורם-ווינדעס דיעזע הילפֿערופֿע ניכט האָרען קאָננטע. ענדליך ריססען זיא דיא טהירע אויף אונד שטיעגען אויף דאס "טריטט-ברעטט" הינויס. היער געלאנג עס העררן שמידעל, זיך ביז צום קאָנדוקטאָר פֿאָרווערטס צו בריינגען, דען ער אויף דיא גראָסע געפֿאהר אויפֿמערקזאם מאכטע. יעטצט ווארדע דער צוג צום שטעהען געבראכט. דער ברעננענדע וואגאָן ווארדע ראש פֿאָם צוגע לאָזגעלאָזט. ער פֿערבראננטע אויף אָפֿפֿענער שטראסע, זאָ דאס נור דיא אייזען-בעשטאנדטהיילע צוריק בליעבען. אללענפֿאללס איזט עס דיעזען צווייא רייזענדען צו פֿערדאנקען, דאס דער וואגאָן לאָזגעלאָזט ווערדען קאָננטע, בעפֿאָר דער גאנצע אייזענבאהנצוג פֿאָם פֿייער ערגריפֿפֿען ווארדע.

געשעפֿטסבעריכט.

פּעסטער פּרייזע.

געטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר געשטערן פֿיעל צו מארקטע געבראכט, דער פֿערקויף וואר גוט, 20000 מעטערצ' ווארדען פֿערקויפֿט.

ווייצען, טהייס- 200 מטרצ' 81 ק' 10'60 גולד. 400 מטרצ' 80'6 ק' 10,60 גול. 100 מטרצ' 78.8 קילאָ 10'15 גולד,— 300 מטצ' 78. קילאָ 9,90 גולד — 600 מעטער-צענטנער 77,8 קילאָגראמם 10.30 גול. 2800 מטרצ' 8[illegible] ק' 10.70. 600 מעטצ' 78'5 ק' 10.30 גול. 300 מטצ' 78' 10,25 גול. פּעסטער-באָדען 500 מעטערצ' 78 קילאָ 10'— גולד, 1000 מטצ' 78,8 קילאָ' 10'40 גולד, 200 מעטערצ' 78' קילאָ 10.10 גול. 1100 מעטערצ' 77.3 קילאָ 10.30 גולד — נאָרד.-אונגארישע 200 מעטערצ' 79.3 קילאָ' 10,05 גולד, 300 מטרצ' 77' ק' 9.80 גול. 100 מעטערצ' 76'6 קילאָ 9.80 — באשקער 300 מעטער-צענט' 79. קילאָ 9.75 גולד. — (אללעס פֿער 3 מאָנאטע.)

האַפֿער 6.30—6.60 גול.

ווינער פּרייזע.

ווינער שלאכט-פֿיעה-מארקט. דער אויפֿטריעב אויף דעם ווינער שלאכט-פֿיעהמארקטע אם 5-טען ד' מ. בעטרוג 3162 שטיק. דאפֿאָן וואָרען: 2020 אונגארישע, 478 פּאָלנישע אונד 664 דייטשע. דיא פּרייזע שטעללטען זיך פֿיר 100 ק' : אונגארישע מאסט-אָכסען 48.—61. גול'— פּאָלנישע 48.— 51 גולד. דייטשע 50.—61. גולדען.—

[illegible]

קאָנקורז.

אין דער אויטאָנאָמען אָרטהאָדאָקסען געמיינדע איזט מיט ר"ח אייר הבעל"ל דיא שטעללע איינעס שו"ב ובודק טיכטיגען פֿאָרבעטערס, מיט דעם יאהרעס-געהאלט פֿאָן 350 גולדען ע' וו' גאנצער שטעטער נעבסט עמאָלומענטען צו בעזעטצען. — רעפֿלעקטאנטען דיא אים בעזיטצע פֿאָן קבלות אונד

התרות איבער ושט וצה"ג פֿאָן גאוני זמננו זינד, זאָ וויא דיא בעפֿעהיגונג האבען, דאס נאָטאריאט צו בעגלייטען, וואָללען מיט דען נאָטהיגען דאָקומענטען פֿערזעהען ביז 1-טען אפּריל צור פּראָבע-פֿאָרטראג ערשיינען. — נור דעם אקצעפּטירטען ווערדען דיא רייזע-שפּעזען פֿערגיטעט.

שאַרקאַד תרמ"ג.

3—3 דער פֿאָרשטאַנד.

קאָנקורז.

דער פֿאָן דער איזראעליטישען געמיינדע צו וואראננאָ (זעמפּלינער קאָמיטאט) ביז ר"ח אדר שני אויסגעשריעבענע קאָנקורז איינעס טיכטיגען פֿאָרבעטערס, דער צוגלייך שו"ב ובעל קורא, עווענטועלל אויך מוהל אונד מיט קבלות פֿאָן אנערקאננטען אָרטהאָדאָקסען ראבבינען פֿערזעהען זיין מוס, ווירד דאהין מאָדיפֿיצירט, דאסס דאס געהאלט אויף וואָכענטליך 7 גולדען ע"וו זאממט פֿרייער וואָהנונג, 40 גולד' פֿאָן דער קערה, האלבער שחיטה אויך פֿאָן דען לאנד-געמיינדען, אונד נעבען עמאָלומענטען פֿעסטגעזעטצט איזט. דיא שטעללע קאנן זאָפֿאָרט אָדער לענגסטענס ביז ר"ח סיון הבעל"ל בעזעטצט ווערדען. פּראָבע-פֿאָרטראג איזט נאָטהווענדיג. דיא שפּעזען ווערדען יעדאָך נור דעם אקצעפּטירטען פֿערגיטעט.

וואראננאָ, ויקהל תרמ"ג.

3—3 דער פֿאָרשטאַנד.

קאָנקורז.

אין דער אויטאָנאָמען איזראעליטישען אָרטהאָדאָקסען געמיינדע איזט מיט ר"ח ניסן הבעל"ל דיא שטעללע איינעס פֿאָרבעטערס, דער צוגלייך אויך שוחט ובודק וקורא זיין מוס, מיט איינעם יאהרעס-געהאלט פֿאָן 350 גולדען, פֿרייער וואָהנונג אונד נעבענעמאָלומענטען צו בעזעטצען. רעפֿלעקטאנטען מיססען מיט צייגניססען איבער בעפֿעהיגונג פֿערזעהען צו איינעם פּראָבע-פֿאָרטראג ערשיינען — אונד נור דען אקצעפּטירטען ווערדען דיא רייזע-שפּעזען פֿערגיטעט. —

האַטוואַנאַ, אם מערץ 1883.

1—3 בערנאט שפּיגעל, פּרעזעס.

יין כשר של פסח.

וויר בעעהרען אונס היעמיט אונזערען ווערטהען קונדען האָפֿליכסט אנצוצייגען, דאס וויר אויך דיעס יאהר אין דער לאגע זינד, גוטען ראָטהען זאָוואָהל ווייסען וויין, וויא אויך עכטען טרעבער בראנטוויין עט סימער שליוואָוויץ של פסח, צו דען בילליגסטען טאגעס-פּרייזען צו אָפֿפֿעריען. אויף פֿערלאנגען זענדען וויר פּרייז-קוראנטע פֿראַנקאָ איין.

אכטונגספֿאָלל

לאַזאַר שטערן עט זאָהן.

Illok. (Syrmien Donau-Station.)

קורז-טאבעללע פֿאָם 6 מערץ

געלד-קורזע / לאָזע

	פֿל.	קר.
געלד-קורזע		
זילבער-אגיא	100	—
דוקאטען	5	62
עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פֿראנקס)	9	49
נאפּאָלעאָנדאָר	9	49
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	50
20 מאַרק-שטיקע	11	71
פּאַפּיר-רובל	1	19
לאָזע		
1854-ער 4-פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	118	—
1860-ער " גאַנצע	130	—
דעטטא " האַלבע	136	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	167	—
דעטטא " 50 "	167	—
ראַאַב רעגולירונגס-לאָזע	37	—
טירקען-לאָזע	26	—
קרעדיט-לאָזע	171	—
קלאַרי-לאָזע צו 40 גולדען	38	—
דאָנוי-דאמפשיפפאהרטס-לאָזע	108	—
אינזבּרוקער לאָזע	22	—
רעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	20	—
קראַקויער לאָזע " 20 "	19	—
אָפֿנער לאָזע " 40 "	38	—
פּאַלפֿי לאָזע " 40 "	36	—
רודאָלפֿס לאָזע " 10 "	20	—
סאַלם לאָזע " 10 "	53	—
וואַלדשטיינער לאָזע " 20 "	22	—
סט.-גענאָאיס לאָזע " 40 "	46	—

לאָזע / ווערטה-פּאַפּיערע

	פֿל.	קר.
לאָזע		
[illegible]לאָזע צו 2 גולדען	24	—
[illegible] לאָזע " 100 "	127	—
דעטטא " 50 "	63	—
וואַלדשטיין-לאָזע " 20 "	27	—
ווינדישגרעץ-לאָזע " 20 "	37	—
אונגארישע-פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד	116	50
טהייס-[illegible]-לאָזע	110	—
ווינער-לאָזע	123	—
ווערטה-פּאַפּיערע		
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	120	—
דעטטא צו 4 פּראָצענט	88	65
אונגארישע פּאַפּיער-רענטע	86	65
אונגארישע גרונדענטלאַסטונגען	98	50
טעמעשוואַרער באַנאַטער	96	—
זיעבענבירגישע	97	—
גאַליציש	97	—
בוקאָווינא	98	—
אונגארישע אייזענבאַהן-אנלעהען	135	—
וויינצעהענט-אבלעזונגס-אָבליגאַציאָנען	98	50
פּפֿאַנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 אייגהאַלב פּראָצענט	101	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באַנק צו 5½ פּראָצענט	102	75
דער אונגארישען אַללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאַלט צו 5 אייגהאַלב פּראָצענט	98	50
דער אָסטבאַהן	89	—
דער נאָרד-אָסט-באַהן	164	—

פּראָדוקטען- אונד מעהל-פּרייז-טאַבעללע.

פּראָדוקטע ווייצען	קילאָגראַם פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַם
נאָרד.-אונגארישער	75	.
	76	
	77	9.40 — 9.45
	78	9.50 — 9.55
	79	9.60 — 9.65
	80	9.70 — 9.75
	81	9.80 — 9.85
פּעסטער-באָדען	75	.
	76	
	77	9.80 — 9.85
	78	9.90 — 10.—
	79	10.05 — 10.15
	80	10.20 — 10.25
	81	10.30 — 10.35
טהייס	75	. .
	76	. .
	77	9.85 — 9.90
	78	9.95 — 10.05
	79	10.10 — 10.20
	80	10.25 — 10.30
	81	10.35 — 10.40
וויסעלבורגער	76	.
	77	9.80 — 9.75
	78	9.90 — 10.—
	79	10.5 — 10.15
	80	10.20 — 10.25
	81	10.30 — 10.35

פּראָדוקטע	קילאָגראַם פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַם
קאָרן	70	7.30 — 7.—
גערסטע פּאַלק	[illegible]	—
פֿוטטער	[illegible]	7.20 — 6.90
האַבער	[illegible]	6.20 — 6.60
קוקורוץ באַנאַטער	[illegible]	6.30 — 6.35
אַנדערע	[illegible]	6.20 — 6.25
הירזע	[illegible]	6 — — 6.40

טערמין-פּרייזע (100 קילאָגראַם)

ווייצען	פֿיר פֿריה-יאַהר	9.54
קוקורוץ	"	—.—
גערסטע	"	
האַבער	"	—.—
	"	6.37
ראַפּס	"	—.—

מעהל-טאַבעללע (דער באַללען צו 100 קילאָגראַם מיט זאַק)

נומער	פֿל.
0	20 —
1	19 40
2	18 30
3	18 20
4	17 60
5	16 40
6	15 —
7	14 —
	13 40
8½	10 40

שפּיריטוס	
אַלטע מעטראָדע [illegible]	32 75
נייע " [illegible]	30 75

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1883 — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

בייערין, וועלכע מיט זיך איין מעדכען פֿיהרטע, דעססען געזיכט מיט טיכערן גאנץ איינגעוויקעלט וואר. דען צווייא יודען קאם דיא זאכע גאנץ פֿערדעכטיג פֿאָר; זיא ריססען דעם מעדכען דאס טוך פֿאָם געזיכט — אונד ערקאננטען דיא פֿערשוואונדענע אננא זאנזעליק. דער איינע יודע בראכטע דיא פֿרעמדע בייערין צום ריכטער, וועהרענד דער אנדערע דאס ווידערגעפֿונדענע מעדכען אננא צו איהרען עלטערן פֿיהרטע. — אונד זיעהע! אנשטאטט דאס דיא עלטערן דעם יודען פֿיר דיא אויפֿפֿינדונג איהרער טאָכטער געדאנקט העטטען, געריעטהען זיא וועגען דערען אויפֿפֿינדונג אין זאָלכען צאָרן אונד וואַרען וועגען דעם מיסלונגענען „בלבול" זאָ אויפֿגעבראכט, דאס זיא אויך איהרע שלאָוואקישען נאכבארן הערבייריעפֿען אונד דען יודישען אויפֿפֿינדער איהרער טאָכטער דערמאסען שלוגען, דאס ער קראנק דארניעדער ליעגט. — דאס מעדכען וואר גאנץ איינפֿאך בייא יענער פֿרעמדען בייערין, וועלכע איהרע פֿערוואנדטע איזט, פֿערשטעקט. עס זאָללטע דיא רעגיערונג דאך שאָן מיט קרעפֿטיגער האנד דריינשלאגען, אום דיעזעם אבשייליכען טרייבען איין ענדע צו מאכען. יעדעם יודען איזט עס הייטצוטאגע פֿאָן געפֿאהר, איין כריסטען-מעדכען אים דיענסטע צו האלטען.

* (ווידער איינע אנטיסעמיטישע דרוקשריפֿט – מיט בעשלאג בעלעגט.) אין דער היעזיגען דרוקערייא דעס ע' בארטאליטש ערשיען דיעזער טאגע אין פֿאָלקסטהימליכער אונגארישער שפראכע איין ביכליין, וועלכעס פֿאָלל דער געמיינסטען אויסלאססונגען געגען דיא יודען איזט אונד דאס פֿאָלק צום אנגריפֿפֿע אויף דיא יודען אויפֿמונטערט. דאס ביכליין פֿיהרט דען טיטעל „Szózat a magyar néphez" („אויפֿרוף אן דאס אונגארישע פֿאָלק"). — דיא אָבערשטאאטס-אנוואלטשאפֿט האט נאך דעם פאראגראף דעם געזעטצעס, נאך וועלכעם דיא אויפֿרייצונג צום האס אונד צור געוואלטהעטיגקייט געגען איינע פֿאָם שטאאטע אנערקאננטע רעליגיאָנסגענאָססענשאפֿט פֿערבאָטען איזט, דיא פרעסקלאגע געגען דען פֿערלעגער אנגעשטרענגט — אונד דער אונטערזוכונגס-ריכטער האט זיך נאך דעם דורכלעזען דיעזעם ביכליינס, וועלכעס אן יודענהעטצערייא אללעס בזהער ערשיענענע איבערטרייפֿט, פֿעראנלאסט געפֿונדען, אללע עקסעמפלארע דעם ביכליינס זאָפֿאָרט אין בעשלאג צו נעהמען. עבענזאָ וואורדען אים גאנצען לאנדע אללע בעהאָרדען צור בעשלאגנאהמע דיעזעם ביכליינס אנגעוויעזען.

* (איין שלעכטער מארקט.) הערר י' גאָלדהאממער, וועלכער פֿאָן פאקש אויף דען פעסטער מארקט פֿער שיפֿף קאם, וואורדען אויף דעם וועגע 1300 גולדען געשטאָהלען, בעשטעהענד אוים 5 הונדערטערן, 12 פֿינפֿציגערן, דאס איבריגע אוים צעהנערן אונד איינזערן. ה' י' גאָלדהאממער האט אלזאָ שאָן אויף דעם וועגע צום מארקטע איינען שלעכטען מארקט געהאבט.

* (אללענפֿאללס טאקטפֿאָלל.) אוים אנראס ווירד דעם „פעסטער ללאָיד" בעריכטעט: „בעקאננטליך פֿאָללט דיעסמאל דער „פורים" אין דיא זאָגענאננטע „בארוואָכע" אונד צוואר עבען אויף דיא טאגע „באר-פֿרייטאג" אונד „באר-זאמסטאג", וועלכע דען קאטהאָליקען פֿיר טרויער-טאגע געלטען. אוים דיעזעם גרונדע האט דיא יודישע קולטוס-געמיינדע צו אנראס דען בעשלוס געפֿאסט, דאס הייער ניעמאנד אם „פורים" מיט איינער „מאסקע" אויף אָפֿפֿענטליכער שטראסע זיך צייגע, אום דער קאטהאָלישען בעפֿאָלקערונג קיינע פֿעראנלאססונג צו איינעם אערגערניס צו ביעטען." — עס איזט ריכטיג, וואס וויר בערייטס וויעדערהאָלט הערפֿאָרגעהאָבען, דעם פֿערמאָגע דער גלייכבערעכטיגונג אללער קאָנפֿעססיאָנען זיך קיינע קאָנפֿעססיאָן אירגענד איינען צוואנג אויפֿצוערלעגען בראוכט וועגען דער פֿייערטאגע איינער אנדערן קאָנפֿעססיאָן. איך דיא יודען בראוכען זיך אלזאָ פֿאָם שטאנדפֿונקטע דער שטרענגען געזעטצליכקייט אום דיא פֿייערטאגע דער קאטהאָליקען דורכאוים ניכט צו קיממערן. אללײן הייטע, וואָ וויר לײדער פֿאָן זאָ פֿיעלען פֿיינדליכען בעשטרעבונגען בעדראָהט ווערדען, ליעגט עס געוויס אין אונזערעם אייגענען אינטערעססע, אללעס זאָרגפֿעלטיג צו פֿערמיידען, וואָדורך דיא אנגעהאָריגען אנדערער קאָנפֿעססיאָנען געגען אונס גערייצט ווערדען קאָננטען. דעסהאלב מיססען וויר דען דיעספֿעלליגען בעשלוס דער יודישען געמיינדע צו אנראס אלס האָכסט קלוג אונד טאקטפֿאָלל בעצייכנען, עס וועהרע וויננשענסווערטה, וועגן אללע יודישען געמיינדען אין זאָלכען אָרטשאפֿטען, וואָ דיא בעפֿאָלקערונג איינע קאטהאָלישע איזט, גלייכע בעשליססע פֿאססען ווירדען. ענדליך געהאָרט יא דאס „פֿערשטעללען אם פורים" געוויס ניכט צו דען „תרי"ג מצות" אונד געוויס אויך ניכט צו דען „מנהגים הקדושים", דיא מאן אונטער קיינען פֿערהעלטניססען אונבעאכטעט לאססען דירפֿטע. אונד דאנן קאנן יא דאס „מאסקען-שפיעל" איננערהאלב דער יודישען הייזער פֿארטגעטריעבען ווערדען; עס האנדעלט זיך יא בלאס דארום, דאס מאן „מפני דרכי שלום" קיינע אָפֿפֿענטליכען „מאסקען-אויפֿציגע" פֿעראנשטאלטע.

* (דאס נייע וואָכער-געזעטץ.) וועלכעס אים פארלאמענטע פעסטגעשטעללט וואורדע, בעפֿינדעט זיך געגענווערטיג אים אָבערהויזע. בעקאננטליך ניממט דאס אָבערהויז אין דער רעגעל אללע געזעטצע אן, וויא זיא פֿאָם אונטערהויזע, אלס דעם הויפּטבעשטאנדטהיילע דעם פארלאמענטס, פֿעסטגעשטעללט וואורדען. ניכט גאנץ זאָ ווילליג פֿערהאָלט זיך יעדאָך דאס אָבערהויז דעם „נייען וואוכער-געזעטצע" געגעניבער, אין וועלכעם עס צווייא פֿערענדערונגען פֿאָרנעהמען וויללל, וואָדורך דיעזעס געזעטץ איינע שטארקע פֿערשערפֿונג ערליידען ווירדע. דיא ערסטע פֿערענדערונג געהט דאהין, דאס דער וואוכערער דעם שולדנער אללעס צוריקצאהלען מיססע, וואס ער פֿאָן איהם מעהר אלס דיא געזעטצליכען צינזען גענאָממען. — דיא צווייטע פֿערענדערונג לויטעט דאהין, דאס ניכט נור דער שולדנער, זאָנדערן אויך יעדער בייא דער זאכע גאנץ אונבעטהייליגטע דאס רעכט האט, געגען איינען וואוכערער דער בעהאָרדע דיא אנצייגע צו ערשטאטטען, דא דער וואוכער איין זאָלכעס פֿערברעכען בילדע, געגען וועלכעס דער שטאאטס-אנוואלט פֿאָן אמטסוועגען איינשרייטען מיססע, וועגן גלייך דער שולדנער גאר ניכט אלס קלעגער אויפֿטריטט. — וויא דאס רעגיערונגס-בלאטט „נעמזעט" שרייבט, ווירד דאס פארלאמענט דיא ערסטע ענדערונג צוריקווייזען, דיא אנדערע יעדאָך אננעהמען. דער וואוכער ווירד אלזאָ אלס איין זעהר שוועהרעס פֿערברעכען בעצייכנעט, דא מאן געגען דענזעלבען, זעלבסט וועגן איין קלעגער גאר ניכט פֿאָרהאנדען, זאָבאלד ער צור קעננטניס דער בעהאָרדע געלאנגט, איינשרייטען ווירד. דער קאָמיטאטס-פֿערוואלטונגס-אויסשוס ווירד איבער דאס ערגעבניס איינער זאָלכען וואוכער-אונטערזוכונג דעם יוסטיץ-מיניסטעריאום איינען אויספֿיהרליכען בעריכט צו ערשטאטטען האבען, וועלכעס אבער דיא פֿאָרטזעטצונג דער אונטערזוכונג איך איינשטעללען קאָננען ווירד, וועגן עס איינזעהען זאָללטע, דאס דיעזע אין דעם איינען אָדער דעם אנדערן פֿאללע ניכט צוועקמעססיג זייא. וויא אוים אלל דעם צו ערזעהען, ווירד דאס נייע וואוכער-געזעטץ דורך דיא פֿערענדערונג, דיא אים אָבערהויזע אן דעם זעלבען פֿאָרגענאָממען וואורדע, איינע זעהר שארפֿע שפיטצע ערהאלטען; דיא מאנכען געלדמאנן פֿאָן דער פֿאָרטזעטצונג דער „וואוכערייא" אבשרעקען דירפֿטע. ער קאנן פֿאָלגעס פֿערטריען צו זיינעם שולדנער האבען, דאס דיעזער געגען איהן דיא אנצייגע ניכט ערשטאטטען ווערדע; אללײן ער קאננע וויססען, אב ניכט איין דריטטער פֿאָן זיינער „וואוכערייא" ערפֿאהרט אונד דער בעהאָרדע דיא אנצייגע ערשטאטטעט, וואָראן ער אונפֿעהלבאר אין דיא אייזערנע האנד דעם שטאאטס-אנוואלטעס געראטהען מיססטע. זאָבאלד דאס „נייע וואוכער-געזעטץ" פֿאָן ביידען הייזערן דעם פארלאמענטס

קאָלין, וואס שטעהסט דוא דענן זאָ בעטראָפֿפֿען דא? אונד ווארום צייגסט דוא איין זאָלך פֿינסטערעס געזיכט? האסט דוא פֿיעללייכט אין דיינער היטטע איינען בערען פֿערשטעקט?"

אונד ווירקליך זאה יאָקאָלין אייסערסט פֿערלעגען אוים. ער וואַרף איינען פֿראגענדען בליק אויף אלעקסיס, אלס זאָללטע ער אנדייטען, דאס זיך ווירקליך אין זיינער היטטע יעמאנד בעפֿינדעט, דער פֿיר דען אלטען פֿישער פֿאָן אונאננעהמער איבעררראשונג זיין קאָננטע. דאנן זאגטע יאָקאָלין צום פֿישער שטאָטטערנד: „יא — אבער איך מיססטע ערסט הינגעלייפֿען, אום מיינע היטטע אין אָרדנונג צו בריינגען!"

„אך, וואס בראוכטיס פֿיר אָרדנונג! (זאגטע דער פֿישער) וויר ווערדען אונס אויך מיט איינעם שטראָה-לאגער צופֿריעדען שטעללען."

„דאָך, מיין גנעדיגער הערר! (זאגטע יאָקאָלין) איך מוס צוערסט אין מיינע היטטע געהען!"

„דוא בלייבסט היער (ריעף דער פֿישער) אונד געהסט מיט דיעזעם מענשען אין דאס שלאָס! וועגן דיינע היטטע אונטען אים שלעכטען צושטאנדע איזט, זאָ פאסט זיא אום זאָ פֿיעל בעססער פֿיר מיך, פֿיר איינען צו גרונדע געריכטעטען ערעלמאנן. גאנץ ענגלאנד איזט יא אין אונאָרדנונג, ווארום זאָללטע דענן גראדע דיינע היטטע אונטען אין אָרדנונג זיין?"

דער אלטע פֿישער ערגריף דיא האנד זיינער טאָכטער אלעקסיס אונד בעטראט דען וועג, וועלכער צו יאָקאָלינס היטטע פֿיהרטע.

XVI דער געהיימניספֿאָללע טהורם.

נאכדעם דער פֿישער זיך זאממט זיינער טאָכטער ענטפֿערנטע, מאכטע זיך אויך יאָקאָלין מיט יאָזעף מאָקינס אויף דען וועג אינס שלאָס. דער הונד בעווין פֿאָלגטע איהנען, גלייך דארויף האָרטען זיא דען אלטען פֿישער, מיט זיינער פֿפֿייפֿע דען הונד הערבייראָפֿען; דער הונד פֿאָלגטע אבער דיעסמאל אויסנאהמסווייזע דעם רופֿע זיינעס אלטען העררן ניכט, זאָנדערן בליעב בייא דעם פֿרעמדען. יאָקאָלין שווינגטע איבער דאס בענעהמען דעם הונדעס אונד זאגטע דאנן צו יאָזעף מאָקינס: „פֿריינד! דוא מוסט דאָך דער לייבהאפֿטע טייפֿעל זיין, דאס דוא אויך איינען זאָגאר טרייען הונד זיינעם העררן אבטריננינג מאכען קאננסט."

יאָזעף מאָקינס פֿערדרעהטע דיא אויגען, נאהם דען פֿיערגער-סאָן איינעם עכטען פוריטאנישען גייסטליכען אן אונד זאגטע: „יא, דער הייליגע פּראָפֿעט ישעיה זאגטע שאָן: דער אָכס קעננט זיינען קויפֿער, דער עזעל קעננט דיא קריפּפּע זיינעם העררן, נור איזראעל וויללל זיינען העררן ניכט ערקעננען."

„דא האסט דוא רעכט! (זאגטע יאָקאָלין) וועגן נון שאָן דער הונד זיינען העררן ניכט מעהר קעננען וויללל, וויא זאָללטע איהר פוריטאנער אונזערען וואהרען קאָניג קארל אנערקעננען!"

„אומגעקעהרט! (ריעף מאָקינס) דיא הונדע פֿאללען פֿאָן איהרען העררען אב, עבענזאָ וויא דיא „ראָיאליסטישען" הונדע פֿאָן אונזערעם העררן קראָמוועלל ניכטס וויססען וואָללען."

יעטצט זאה ערסט יאָקאָלין זיינען בעגלייטער גוט אן, מוסטערטע איהן פֿאָן אָבען ביז הינונטער אונד ריעף: „אך! דאס איך מיך ניכט גלייך דאראן ערינגערטע! דוא ביזט יא יענער סאָלדאט, דער פֿאָר איינינער צייט אונזערע גייסטליכען נחמיה האללי פֿאָן דער קאנצעל הערונטערגעצערט אונד זעלבער איינע פּרעדיגט אין דער קירכע געהאלטען האט! אוים דעם סאָלדאטישען פּרעדיגער איזט אלזאָ איין קראָמוועללישער קאָמיססער געוואָרדען! דוא ביזט אלזאָ שנעלל אוואנסירט. ווייסט פֿיעללייכט פֿאָן נון אן דער הערר דיעזעס שלאָססעס בלייבען?"

„שטילל! (זאגטע מאָקינס) דאס שלאָס ווירד ניעדערגעריססען, עס דארף פֿאָן נון אב אין ענגלאנד קיינע פֿעסטעס שלאָס מעהר עקסיסטירען. וויר ווערדען באלד אין דאס שלאָס דעם נייען יערוזאלעם איינציעהען, דענן יעטצט בעגיננט דיא רעגיערונג דער הייליגען אויף ערדען."

וויא זיא זאָ שפּראכען, קאם איהנען איינע דיענערין דעם שלאָססעס ענטגעגען, איין רעכט היבשעס, יונגעס בייערן-מעדכען, וועלכעס מאָקינס ענטגעגענלעכעלטע, באלד אבער זיינע ליפּפּען פֿערדריעסליך צוזאממענצאָג.

„איך גלויבע דאָך ניכט, פֿריינד! (זאגטע יאָקאָלין) דאס דוא אויך צו דען הייליגען געהאָרסט; דיין לעבען, ווענן דוא עס אויך גלייך אונטערבראָכען, דייטעט דאָך דאראויף, דאס דוא ביים אנבליק שאָנער, ווייבליכער, יאָטהער וואנגען איינע פֿיירע עמפֿפֿינדעסט!"

„האלטע איין! ווייסט דוא ניכט, דאס דען פוריטאנערן יעדער זינגליכע גענוס אונד יעדע לוסטבארקייט פֿערבאָטען זינד! אללע פֿעסטע זינד דעסהאלב אבגעשאפֿפֿט וואָרדען, וויר מיססען ערנסט זיין!""

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

ער זיך ניכט דארום קימערע. אָב דיעזע יודען
ענגלישע, עסטעררייכ - אונגארישע אָדער זאָגאר
ה י מ מ ל י ש ע אונטערטהאנען זינד! — דער
בעקאננטע מענשענפֿריינד, העררר אָליפֿאנט, דער
זיך אום די פֿערזאָרגונג דער יידיש - רוסישען
פֿליכטלינגע זייגערצייט זאָלך גראָסע פֿערדיענסטע
ערוואָרבען, פֿעראָפֿפֿענטליכטע דיעזעס פֿערפֿאה-
רען דער טירקישען אָרטס-בעהאָרדע צו כאיפֿא
אין איינעם ענגלישען בלאַטטע. די ענגלישע רע-
גיערונג גאב אין פֿאָלגע דעססען איהרעם געזאנדטען
אין קאָנסטאנטינאָפעל דען אויפֿטראג, דעם סולטאן
היעריבער פֿאָרשטעללונגען צו מאַכען, דא יא די
טירקייא אויף דעם בערלינער קאָנגרעססע די
פֿערפֿפֿליכטונג איבערנאָממען האט, אויף איהרעם
גאנצען אייראָפעאישען אונד אזיאטישען געביעטע
די „גלייכהייט אללער קאָנפֿעסס'אָנען" צור געל-
טונג געלאנגען צו לאססען. די טירקישען בעהאָר-
דען האבען אלזאָ קיין רעכט, די יודען פֿאָם איינ-
וואנדערן נאך פאלעסטינא געוואלטזאם אבציהאל-
טען. — וואס די טירקישע רעגיערונג נון טהון ווירד,
איזט וואָהל פֿאָרלייפֿיג אונבעקאננט, מיטלערווייל
האט דאס שיפֿף מיט דען 120 יידישען איינוואנ-
דערערן נאך אלעקסאנדריען (עגיפטען) צוריקפֿאה-
רען מיססען!" — זאָ הייסט דער „פעסטער ללאיד". —
נון גלייבט מאן, דאס נור די אנטי-סעמיטען די
יודען האססען, דא אבער די טירקען אויך זעלבסט
סעמיטען זינד (מבני ישמעאל), וואס וואָללען דיעזע
פֿאָן דען יודען?

* (ט י ר ק י ש ע ו י ר ט ה ש א פֿ ט.)
אוים „צפֿת" ווירד בעריכטעט: פֿאָר אינגעפֿעהר
דרייא יאהרען האט דער פֿראָממע גרייז, מאָזעס
מאָנטעפֿיאָרע אוים לאָנדאָן, דער בעקאננטליך ניכט
וועניגער אלס זיעבענמאל דאס היילינע לאנד בע-
זוכטע, אין דער נעהע פֿאָן צפֿת איינען גראָססען גאר-
טען אנגעקויפֿט, וועלכען ער דען יידישען בעוואָהנערן
דיעזער שטאדט צור אונענטגעלטליכען בענוטצונג
איבערליעס. דאס איינגעטהומסרעכט אן דיעזעם
גארטען איזט יעדאָך אים גרונדבוכע אויף דען נא-
מען מאָנטעפֿיאָרע איינגעטראגען. ביי דער פֿאָר-
יעהריגען שטייער-איינהעבונג פֿאָדערטען די טיר-
קישען שטייער-בעאמטען אלס יעהרליכע שטייער
ניכט וועניגער אלס 10 פערצענט דעם גאנצען קויפֿ-
פרייזעס דעם גארטענס. דער פֿערטרעטער מאָנ-
טעפֿיאָרעס אין צפֿת וואָללטע דיעזע איינגערעכטע
האָהע שטייער ניכט לייסטען. אונד וואס וואר דאס
ענדע? — די טירקישען שטייער-בעאמטען נאה-
מען דען גארטען געוואלטזאם הינג. קיינער קאָננטע
איהן אלזאָ בעווירטהען, אונד בילדעט דערזעלבע
הייטע איינע פֿאָרמליכע וויסטעניא. די אנגעלע-
גענהייט איזט נונמעהר פֿאָר דען ענגלישען קאָנזול
אין צפֿת געבראכט. מאן איזט דאריבער געשפאננט,
אָב עס דיעזעם העררן וואָהל געלינגען ווערדע, דען
גארטען וויעדער דען יודען צור בענוטצונג אונד צור
פֿערפֿיגונג צו שטעללען!" (עס איזט מערקווירדיג,
דאס אין דער רעגעל עבען יענע שטאאטען, וועלכע
אם מייסטען מיט זיך זעלבסט צו טהון האבען,
איינער אונערקלערליכען גנעהעסיגקייט געגען די
יודען זיך הינגעבען. וואהרליך! די טירקישע רעגיע-
רונג זאָללטע ליעבער פֿיר די בעצאהלונג איהרער
שולדען אונד איבערדיעס אויך דאפֿיר זאָרגען, דאס
ניכט אימער אונד אימער אין גראָסערער אָדער
קליינערער לאנד-שטריך פֿאָם טירקישען געביעטע
לאָזגעריססען ווערדע. דאס ווערע איהרע אויפֿגאבע.
דורך יודענפֿערפֿאָלגונגען ווירד זיך די טאָדט-
קראנקע טירקייא געוויס ניע אונד נימער פֿאָם פֿאָל-
לינגען אונטערגאנגע רעטטען!)

* (י ו ד ע נ - פֿ ר י י נ ד ל י כ ק י י ט
א ו י ם פֿ אָ ר ט ו ג א ל!) דער „איזראעליט"
ענטנימט איינעם ענגליש-יידישען בלאטטע פֿאָל-
גענדען בעריכט אוים ליססאבאָן, דער הויפטשטאדט
פֿאָרטוגאלס: „איין אבגעזאנדטער דער שטאדט
„חברון" אים הייליגען לאנדע, נאמענס ר' יוסף
ארדואם, קאָממט אללע דרייא יאהרע איינמאל אין
אונזערע הויפטשטאדט, אום היער שפענדען פֿיר
די ארמען דעם הייליגען לאנדעס אין עמפפֿאנג צו
נעהמען. אלס דער ערוועהנטע אבגעזאנדטע פֿאָר
קורצעם היער וואר, וואורדע ער פֿאָם פֿאָרטוגיע-
זישעם קאָניגע אין בעזאָנדערער אודיענץ אין זעהר
הולדפֿאָללער ווייזע עמפפֿאנגען. דער קאָניג ער-
קונדיגטע זיך גענויא איבער דען צוועק זיינער רייזע.
דער אבגעזאנדטע שילדערטע דעם קאָניגע די
נאָטהלאגע דער יודען אין פאלעסטינא, די נור
דורך שפענדען איהרער גלויבענסגענאָססען אויסער-
האלב פאלעסטינא'ס איהר קימטערליכעס לעבען
פֿריסטען מיכסען. דער געזאנדטע צייגטע דעם קאָ-
ניגע אויך זיינע בעגלויבונגס-שריפֿטען, די נאטירליך
אין העברעאישער שפראכע אבגעפֿאסט וואָרען. זיינע
מאיעסטעט בעזיכטיגטע דיעזע שריפֿטען מיט לעב-
האפֿטעם אינטערעססע אונד זאגטע: „איך בעדויע-
רע אויפֿריכטיג, ניכט זאָ פֿיעל העברעאיש צו פֿער-
שטעהען, אום דיעזע שריפֿטען לעזען צו קאָננען!"
— שפעטער וואורדע ר' יוסף אירדואם אויך פֿאָם
פֿאטער דעם קאָניגס אויפֿס פֿריינדליכסטע עמפ-
פֿאנגען. איבריגענס איזט די לאגע דער יודען אין
פֿאָרטוגאל איינע זאָלך' גינסטיגע, דאס זיא דורכאוים
קיינען גרונד האבען, איהרע גלויבענסגענאָססען אין
ענגלאנד, פֿראנקרייך אונד איטאליען אום איהרע
שטעללונג אים שטאאטע אונד אין דער געזעלל-
שאפֿטען צו בענידען." — זאָ הייסט דער בעריכט. זאָ
ענדערן זיך די צייטען אונד די געזיננונגען דער
פֿאָלקער דער ערדע. — אין פֿאָרטוגאל, וואָ די
יודען צו ענדע דעם 15-טען יאהרהונדערטס
אונד אויך נאָך פֿיעל שפעטער וועגען איהרעס גלוי-
בענס אויף דען שייטערהייפֿען געוואָרפֿען וואורדען,
לעבען אונזערע גלויבענס-ברידער געגענווערטיג אין
זאָ אכטבארער שטעללונג, דאס דער קאָניג זאָגאר
איינען בעשיידענען שפענדען-זאמלער אים דעם
הייליגען לאנדע אין בעזאָנדערער אודיענץ מיט
אללען צייכען קאָניגליכער גנאדע עמפפֿאנגט! דא-
פֿיר האבען די יודען אין פֿערשיעדענען אנדערען
שטאאטען, זעלבסט אין דענען זיא אין פֿריהערען
,אהרהונדערטען גערנע געדולדעט וואורדען, ליידער
פֿאָרטוועהרענד געגען געהעססיגקייטען, פֿערליימ-
דונגען אונד פֿערפֿאָלגונגען אנציקעמפֿפֿען.

* (ו ו י ע ד ע ר א י י נ ע ט י ס אָ-
ע ס ל א ר ע ר ג ע ש י כ ט ע!) אים נעמעש-
פֿאדראדי (טרענטשינער קאָמיטאט) פֿעראָפֿפֿענט-
ליכען די היטיגען מאָרגען-בלעטטער איינען בע-
ריכט, וועלכער אייפֿ'ם נייע דייטליך בעווייזט, דאס
די אנטי-סעמיטישע באנדע אים גאנצען לאנדע
פלאנמעסיג פֿאָרגעהט אונד מיט שפיטצבבישער
טייפֿלישער בערעכנונג יונגע בייערן-מעדכען בע-
זיטיגען אָדער פֿערשטעקען לאָססט, אום דאנן אין
ניעדערטרעכטיגסטער ווייזע „בלבולים" געגען די
יודען אייפֿציבריננען. — אם 21-טען פֿעבער דיעזעס
יאהרעס פֿערליעס איין יונגעס סלאָוואקישעס דיענסט-
מעדכען דאס הויז איהרעס יידישען דיענסטהעררן,
סאמועל רייך, וועלכער פֿלייטהייער אין באָשאטש
ביי נעמעש-פֿאָדראדי איזט. דאס מעדכען וואור-
דע זייט יענעם טאגע ניכט געזעהען. שאָן אם 3-טען
טאגע נאך דעם פֿערשווינדען דעם מעדכענס ער-
שיען די מוטטער דעם מעדכענס אים נעמעש-פֿאָד-
ראדי ביי דעם יידישען פֿליישהויער רייך אונד פֿאָר-
דערטע אינטער דראָהונגען אונד וועהקלאגען די
ריקגאבע איהרער טאָכטער. אומזאנסט שוואור די
פֿאמיליע רייך, דאסס דאס דיענסטמעדכען, נאמענס
אננא זאנזעליק, איהר הויז אם 21-טען פֿעבער, אהנע
אין וואָרט צו זאגען, פֿערלאססען האבע: די אלטע
זאנזעליק קאם טאג פֿיר טאג אונד וויעדערהאָלטע
איהרע דראָהונגען. רייך האטטע דיעזען פֿאלל ביים
געריכטע געמעלדעט, וואָ ער אים די שטרענגסטע
אינטערזוכונג געבעטען אונד אויך זעלבער נאכפֿאָר-
שונגען אנשטעללען ליעס. די אלטע זאנזעליק גינג
נון מיט איהרער קלאגע צום גייסטליכען אונד צום
בעצירקס-נאָטער אונד זאָ וואורדע די גאנצע אומ-
געגענד אין לערם פֿערזעטצט. איבעראלל שריען
שאָן די בויערן: „ניעדער מיט דען יידישען כריסט-
ענג-קינדער-מאָרדערן!" — אם 4-טען דיעזעס
מאָנאטעס בעגעגנעטען 2 פֿאָדראדיער יודען אויף
דעם פעלדוועגע פֿאָר דעם אָרטע איינער פֿרעמדען

פֿאָלליעטאָן.

ריקקעהר דער יודען נאך ענגלאנד.

(22-טע פֿאָרטזעטצונג.)

דער קאמפֿף צווישען סיר העגרי לעע אונד יאָזעף
טאָמקינס דויערטע ניכט לאנגע. דער אלטע ריטטער האטטע
איינען מאנן אנגעגריפֿפען, דער זאָ גוטאיבט אָדער וואָהל
נאָך גוטאיבטער אים פֿעכטען וואר, אלס ער, אונד דער צו-
גלייך אויך עבען זאָ רוהיג, וויא זיין געגנער לייידענשאפֿט-
ליך וואר. זיא האבען קוים דריימאל צום שטייכע אויס-
געהאָלט, אלס יאָזעף טאָמקינס מיט זיינעם שווערטע דאס
שווערט דעם ריטטערס זאָ וועגגעשלאגען, דאס עס, וויא
איין פֿאָגעל אין דער לופֿט, דאפֿאָן פֿלאָג.

נאך דען דאמאליגען רעגעלן דעם ריטטערליכען צוויי-
קאמפֿפֿעס האטטע נון דער זיעגער דאס רעכט, דען בעזיעג-
טען צו טאָדטען. זאָ שטאנד נון סיר העגרי לעע אָהנע וואפֿ-
פען, דער גנאדע זיינעס פֿיינדעס איבערלאססען, גליהענד
פֿאָר צאָרן אונד שאנדע.

אינדעם שיען יאָזעף טאָמקינס, וויינען זיעג ניכט מיס-
ברויכען צו וואָללען; ער צייגטע אויך ניכט די מינדעסטע
זיעגעס-פֿריידע, זאָנדערן שפראך וויטער רוהיג: „„נאך
ריטטערליכעם ברויכע ביזט דוא יעטצט אין מיינער געוואלט,
אונד ווענן איך דאס רעכט דער וואפֿפֿען געברויכען וואָלל-
טע, זאָ קאָננטע איך דיר אונטער די פֿינפֿטע ריפפע דאס
שווערט שטאָסען, זאָ וויא עשהאל פֿאָן אבנר, דעם זאָהנע
נון, אומגעבראכט וואורדע. אללײן עס זייא פֿערנע פֿאָן מיר,
דאס וועניגע בלוט צו פֿערשפריטצען, דאס נאך אין דיינען
אדערן פֿליעסט. דוא ביזט אלזאָ וואָהל דער געפֿאנגענע
מיינעס שווערטעס, דא דוא אבער נאך צוריקקעהרען קאַנג-
טעסט פֿאָן דיינעם באָזען ווענע צור בוסע אונד צור בעס-
סערונג — וואָרום זאָללטע איך דיר דיינע פּאאר לעבענס-
טאגע ניכט לאססען?""

דער ריטטער קאָננטע אין זיינער בעשטירצונג קיין
וואָרט הערפֿאָרבריננען, אבער אויף דאס הילפֿסגעשרייא זיי-
נער טאָכטער וואר זיין אָבער-אויפֿזעהער דעם שלאָססעס,
נאמענס יאָקאָלין, הערביינעאיילט. אלס דיעזער דען שטאנד
דער דינגע זאה, שוואנג ער זיינען שטאָק געגען דען סאָל-
דאטען. דא טראט אבער דער ריטטער דאצווישען אונד זאג-
טע: „זייא רוהיג, יאָקאָלין! וויר מיססען יעטצט פֿלעדער-
מיזע פֿאנגען, די צייט דעם דריינשלאגענס איזט פֿאָר-
בייא, מאן קאנן נון איינמאל ניכט געגען דען שטראָם שווים-
מען. דער טייפֿעל פֿיהרט דאס רעגימענט אונד מאכט אונ-
זערע דיענער צו אונזערען העררען!"

אין דיעזעם אויגענבליקע קאם אוים דעם געבישע
דעם ריטטער איין אנדערער ביישטאנד צו. עס וואר זיין
גראָסער שטאַרקער הונד, דער אויף דען נאמען „בעוויז"
הערטע. יא, דיעזער הונד שפיעלט אין דיעזער ערצעהלונג
איינע גראָסע ראָללע, דא ער דאמאלס אין דער ענגלישען
פּאָליטיק אויך מיט איינגעגריפֿפען האט. דער הונד וואָללטע
זיך נעראדע אויף יאָזעף טאָמקינס לאָזשטירצען, אבער אלס
ער שאָן אין דעססען נעהע וואר, בליעב ער שטעהען, שליך
אום איהן הערום אונד בעשניפֿפעלטע איהן, אונד ווערעלטע
דאנן מיט דעם שווייף, אלס ווענן ער אין דיעזעם מאננע
איינען בעקאננטען געפֿונדען העטטע.

דער אלטע ריטטער לעע, דער אויף די שפּיר-
קראפֿט זיינעס ליעבלינגס-הונדעס פֿיעל געהאלטען, זאגטע
נון זיינער טאָכטער מיט איינעם זייפֿצער: „זיעהסט דוא, איך
בעווין איזט דיינער מיינונג; אויך ער דייטעט מיר אן, דאס
מאן זיך דיעזען מענשען אונטערווערפֿען מיססע. דאס טהיער
פֿערשפירט אינשטינקטמעסיג מעהר, אלס דער מענש מיט
זיינעם פֿערנונפֿט הערויסקליגעלן קאנן. איך גלייבטע בעוויי
ווירדע דיעזען פֿרעמדען צערייסען, אונד נון בעלעקט ער
איהן גאר, וויא איינען אלטען פֿריינד."

צו יאָזעף טאָמקינס געווענדעט, זאגטע דער ריטטער:
„פֿריינד, דוא האסט מיר איינע לעהרע קרעפֿטיג פֿערזינגליכט,
וועלכע נאך 10 יאהרען דעם מיסגעשיקעס אונד דעם אונ-
גליקעס נאך אימער ניכט רעכט ביי מיר פאקען וואָללטע.
דוא האסט מיר געמליך די טהאָרהייט דער מיינונג געצייגט,
אלס אָב איינע גוטע זאכע איינען שוואכען ארם שטערקען
קאָננטע. נאָטט פֿערצייהע מיר דען געדאנקען, אבער פֿאסט
מאָכטע איך מיינען גלויבען פֿערליערען אונד דענקען, דאס
דעם הימעלס וועגען נור אימער דען שטערקסטען בעגליי-
טע. דאך ווירד עס האָפֿפֿענטליך ניכט אימער זאָ בליי-
בען. — וואס דיך נון בעטריפֿפט, זאָ וויל איך דיינען קאָמ-
מיססערן דיעזען פלאטץ איבערלאססען. מיין אָבעראויפֿ-
זעהער, יאָקאָלין, שטעהט דיינעם שטאנדע נעהער אלס איך;
ער ווירד מיט דיר געהען אונד דיר אללעס איבערגעבען.
איך אבער וויל אין דיעזעם שלאָס ניכט מעהר צוריקקע-
הען. — דאך, וואָ פֿינדע איך איינע רוהע-שטעטטע פֿיר
דיעזע נאכט? היער אין בידעפֿאָרד מאָכטע איך ניעמאנדעם
צור לאסט פֿאללען. — דאך, אם ענדע דעם שלאָס-וואלדעס
בעפֿינדעט זיך יא דאס קליינע הויז אונזערעס אָבעראויפֿ-
זעהערס יאָקאָלין. — ניכט וואהר, יאָקאָלין, דוא ערלויבסט
אונס, אין דיינער היטטע צו איבערנאכטען? — דאך, יא"